INWONERSONDERZOEK HUISVESTING VERGUNNINGHOUDERS

Gemeente Geertruidenberg

Juni 2016

i&o research

> www.ioresearch.nl

COLOFON

Uitgave
I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
020-3330670

Rapportnummer
2016 / 083

Datum
Juni 2016

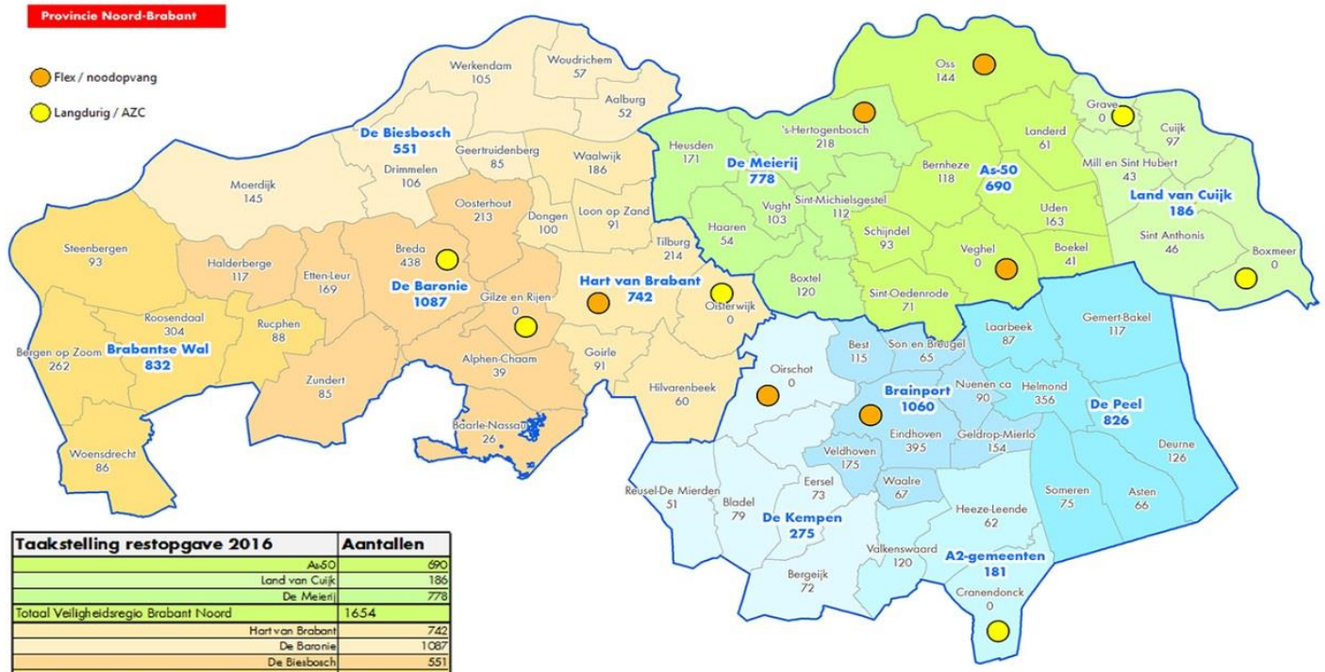
Opdrachtgever
Gemeente Geertruidenberg

Auteurs:
Davinia Wilson

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

INLEIDING

Aanleiding en doel onderzoek
De gemeenten in Noord-Brabant kregen in maart 2016 een taakstelling van de provincie voor de opvang van vluchtelingen en vergunninghouders (mensen met een verblijfsvergunning). Voor Geertruidenberg gaat het om de opvang van 85 vluchtelingen zonder verblijfsvergunning en 56 vergunninghouders die moeten worden gehuisvest.
Het college van Geertruidenberg geeft niet de voorkeur aan de vestiging van een AZC in de gemeente, zij geeft de voorkeur aan het versneld huisvesten van extra vergunninghouders. Om te peilen of de inwoners van Geertruidenberg achter deze standpunten staan, heeft de gemeente een draagvlakonderzoek laten uitvoeren door I&O Research. De resultaten van dit onderzoek worden in dit rapport beschreven. Op basis van de uitkomsten kan de gemeente een weloverwogen besluit nemen dat recht doet aan de gevoelens en wensen die in de samenleving leven.

Taakstelling restopgave 2016	Aantallen
As-50	690
Land van Cuijk	186
De Meierij	778
Totaal Veiligheidsregio Brabant Noord	1654
Hart van Brabant	742
De Baronie	1087
De Biesbosch	551
Brabantse Wal	832
Totaal Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	3212
De Kempen	275
Brainport	1060
De Peel	826
A2-gemeenten	181
Totaal Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant	2343
Totaal opgave provincie	7209

Methode
Alle inwoners van 18 jaar en ouder uit Geertruidenberg, Raamsdonksveer en Raamsdonk zijn per brief uitgenodigd om aan het onderzoek mee te doen. Deelname was mogelijk door middel van een persoonlijke inlogcode.
De vragenlijst kon ingevuld worden tussen 2 en 22 mei 2016.

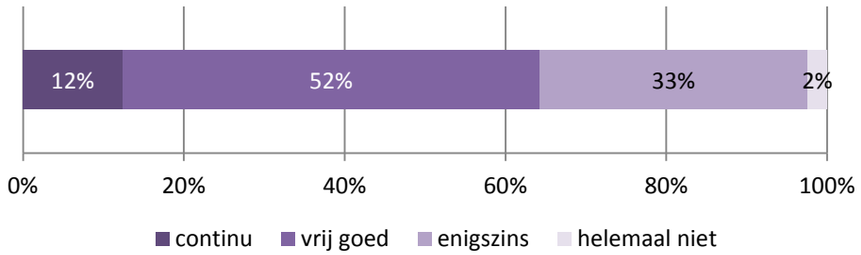
Respons
In totaal zijn er 17.245 inwoners van Geertruidenberg per brief uitgenodigd om aan het onderzoek deel te nemen. Uiteindelijk hebben 2.224 inwoners de vragenlijst ingevuld. Dit is een respons van 13 procent.
Om onder- en oververtegenwoordiging op basis van leeftijd en geslacht te corrigeren zijn de uitkomsten van deze kenmerken gewogen. Verder is er een controle uitgevoerd op IP-adres, invultijd en invulpatronen om eventuele fraude tegen te gaan.
Per kern zijn er voldoende respondenten om op kernniveau uitspraken te kunnen doen.*
Vanwege de omvang van de onderzoeksgroep en de representatieve doorsnede van de respons is dit voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen.

* Raamsdonkveer 1272, Geertruidenberg 717, Raamsdonk 203. Van 32 respondenten is onbekend in welke kern zij wonen.

VLUCHTELINGEN IN NEDERLAND

Opvang vluchtelingen in Nederland leeft in Geertruidenberg
Het nieuws over de opvang van vluchtelingen/asielzoekers en de huisvesting van vergunninghouders in Nederland wordt door ruim de helft van de inwoners van de gemeente Geertruidenberg goed gevolgd. Twaalf procent volgt dit nieuws zelfs continu. Twee procent volgt het nieuws over de opvang van vluchtelingen helemaal niet.

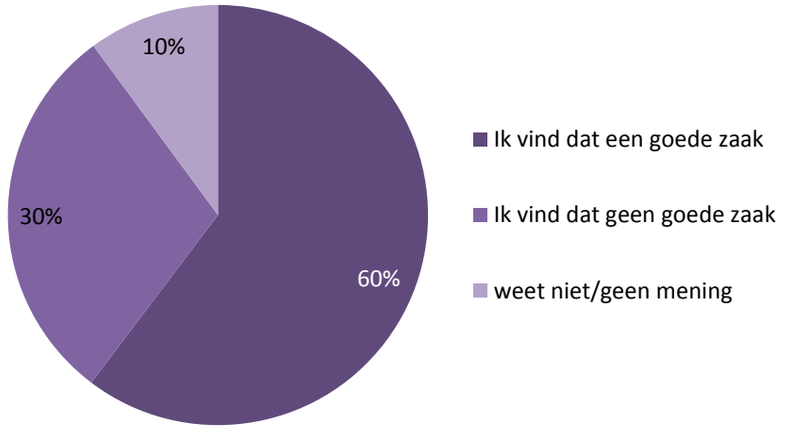
Figuur 1
In hoeverre volgt u het nieuws over de opvang van vluchtelingen in Nederland?

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:
- ✓ Ouderen volgen het nieuws over dit thema beter dan jongeren, en vinden het feit dat Nederland vluchtelingen opvangt ook vaker een goede zaak.
- ✓ Mannen volgen het nieuws vaker dan vrouwen, en vinden vaker de opvang geen goede zaak.

Opvang vluchtelingen in Nederland een goede zaak
Het merendeel van de inwoners van Geertruidenberg vindt het in het algemeen een goede zaak dat Nederland vluchtelingen opvangt, dertig procent staat hier niet positief tegenover.

Figuur 2
Wat vindt u in het algemeen van het feit dat Nederland vluchtelingen opvangt?

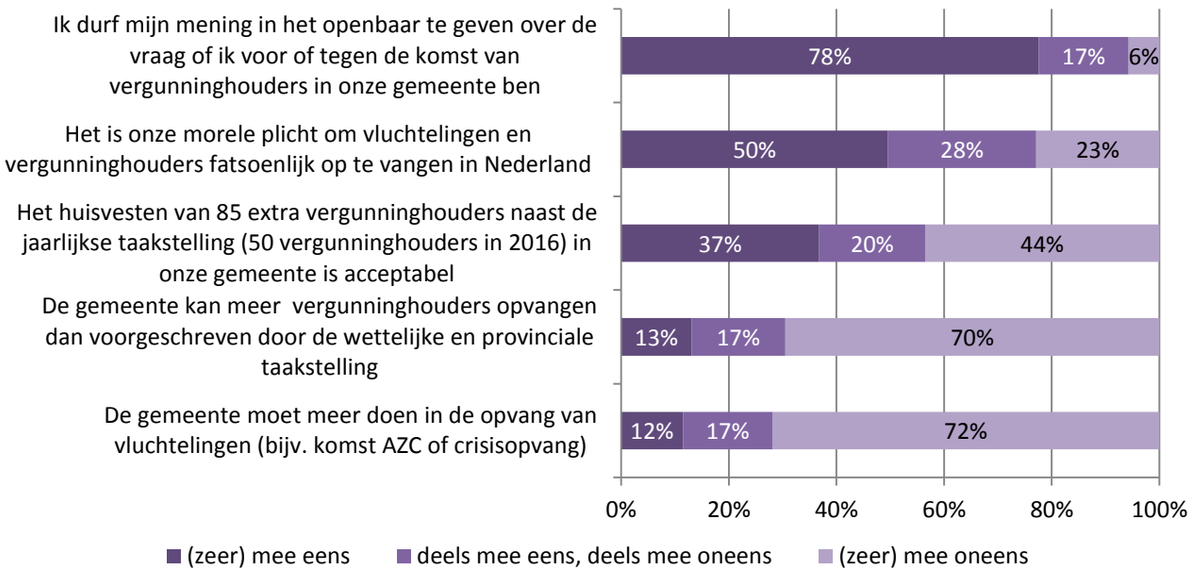

Opmerkingen van respondenten
- *"Een vluchteling laat zijn hebben en houden niet achter zonder goede reden. Vang ze op, we hebben het geld."*
- *"Het is aan te bevelen de grens te sluiten en de vluchtelingen op te vangen in direct omringende landen met dezelfde cultuur en opvattingen als van de ruziënde partijen."*
- *"Ik vind dat Nederland zijn verplichtingen zoveel mogelijk moet nakomen. Dit staat los van Europa. Ik ben blij dat wij al veel doen ter plekke. Daar mogen andere landen wel een voorbeeld aan nemen."*
- *"Gewoon terug sturen naar hun eigen land. Wij zouden daar ook niet welkom zijn."*
- *Het is een plicht voor alle landen in de EU om vluchtelingen op te vangen en ook andere landen in de wereld.*
- *"Stop met deze onzin, we hebben al problemen genoeg in Nederland, nog meer van deze mensen brengt alleen meer onrust. Als u ze zo graag wil opvangen, neem ze dan lekker zelf in huis en betaal dan ook zelf voor ze."*

VLUCHTELINGEN IN GEERTRUIDENBERG

Opvang vluchtelingen morele plicht, liever niet in eigen gemeente
Het merendeel van de inwoners van Geertruidenberg heeft er geen moeite mee om zijn of haar mening over de komst van vergunninghouders in de gemeente in het openbaar te verkondigen, slechts zes procent zegt dit niet te durven. Volgens de helft van de inwoners is het onze morele plicht om vergunninghouders fatsoenlijk op te vangen in Nederland. Het huisvesten van 85 extra vergunninghouders in Geertruidenberg wordt echter door 44 procent als niet acceptabel gezien. Ruim 70 procent geeft aan dat de gemeente niet meer vergunninghouders kan opvangen dan de wettelijke en provinciale taakstelling en vindt dat de gemeente in het algemeen niet meer moet doen in de opvang van vluchtelingen.

Figuur 3
In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen?

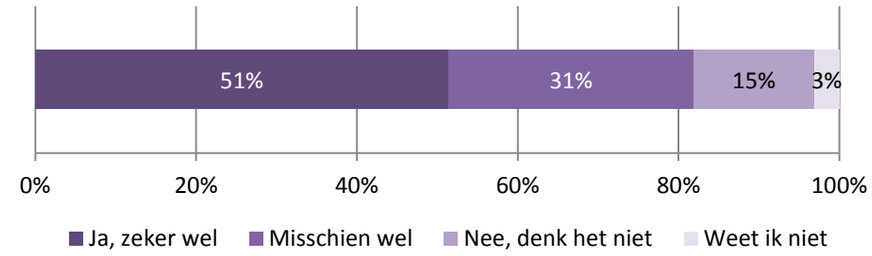

Huisvesting extra vergunninghouders voorkeur boven vestiging AZC
Het college van B en W geeft de voorkeur aan het huisvesten van extra vergunninghouders naast de huisvesting van de jaarlijkse taakstelling. Indien inwoners voor de keuze worden gesteld tussen het huisvesten van de extra vergunninghouders, of een vestiging van een AZC in de gemeente geeft 88 procent ook de voorkeur aan de huisvesting van extra vergunninghouders.

88%

Met name negatieve gevolgen plaatsing extra vergunninghouders
De huisvesting van maximaal 85 extra vergunninghouders in Geertruidenberg (naast de jaarlijkse taakstelling) heeft volgens het grootste deel van de inwoners gevolgen. Ruim de helft van deze groep verwacht zowel positieve als negatieve gevolgen van deze huisvesting, terwijl 43 procent enkel negatieve gevolgen voorziet. Een kleine groep ziet uitsluitend positieve effecten. Op de volgende pagina's wordt verder ingegaan op de verwachte effecten.

Figuur 4
Verwacht u dat de huisvesting van max. 85 extra vergunninghouders in Geertruidenberg gevolgen heeft voor de gemeente en inwoners?

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:
- ✓ Oudere respondenten zijn positiever over de opvang van vluchtelingen en vergunninghouders, zowel in Nederland als in Geertruidenberg, dan de jongere deelnemers.
- ✓ 65-plussers verwachten bij de huisvesting van 85 extra vergunninghouders vooral zowel positieve als negatieve gevolgen, deelnemers onder de 65 zien met name negatieve effecten.
- ✓ Mannen voelen zich vrijer om hun mening over de komst van vergunninghouders in de gemeente te geven in het openbaar, en vinden de huisvesting van 85 extra vergunninghouders in de gemeente minder vaak acceptabel dan vrouwen.
- ✓ Mannen verwachten vaker enkel negatieve gevolgen van de 85 extra vergunninghouders in Geertruidenberg.
- ✓ Inwoners van Raamsdonk vinden het huisvesten van 85 extra vergunninghouders vaker acceptabel dan inwoners van Raamsdonkveer en Geertruidenberg.

GEVOLGEN KOMST VERGUNNINGHOUDERS

Gebrek aan integratie, toename druk woningmarkt en sociale voorzieningen
De inwoners die negatieve effecten vrezen van de huisvesting van extravergunninghouders, zijn met name bang voor overlast door gebrek aan integratie en aanpassing. Ook noemen velen de druk op de woningmarkt die naar hun mening ontstaat als de vergunninghouders huizen krijgen toegewezen, dit gaat ten koste van de inwoners (met name jongeren) die al lang op de wachtlijst voor een huurwoning staan.

Daarnaast is er de angst voor onrust of geweld door inwoners van Geertruidenberg zelf, die tegen de komst van de vergunninghouders zijn. Het algemene beeld is dat men bang is dat de komst van vergunninghouders ten koste gaat van de huidige inwoners van Geertruidenberg: zowel op het gebied van veiligheid, woongenot en werk als sociale voorzieningen en financiën (opvang van vergunninghouders kost tenslotte geld).

Opmerkingen van respondenten
- *"Woningzoekenden, vooral jonge mensen, die nu al jaren op een lijst staan worden nog verder weggedrukt door de komst van de vergunninghouders."*
- *"Veiligheid op straat zal zeer hard achteruit gaan. En er zullen ook banen verloren gaan."*
- *"Druk op woningmarkt en arbeidsmarkt. Indien niet voldoende gespreid wordt bestaat de kans op sociale overlast."*
- *"Geweld tegen of door deze vergunninghouders, onbegrip in onze kleine coherente gemeenschap."*
- *"Gaat ten kosten van eigen mensen."*
- *"Er zullen, zeker in het begin, culturele en taalkundige drempels zijn."*
- *"Geen integratie kan leiden tot sociale problemen en onrust."*
- *"Veel mensen die door de slechte media aandacht bang zijn voor verandering."*
- *"Financiële gevolgen voor de gemeente en haar huidige inwoners."*
- *"Andere cultuur, andere moraal, andere normen en waarden, hetgeen zal gaan botsen. Overlast. Onveilig gevoel."*
- *"Te grote cultuurverschillen waardoor wederzijds begrip, verdraagzaamheid en respect in het geding komt."*
- *"Weinig integratie en weinig acceptatie in onze gemeente."*
- *"Vergunninghouders zijn niet goed ingeburgerd, taal/cultuurverschillen, inwoners kunnen worden lastig gevallen door vergunninghouders, meer vernielingen."*
- *"Als ze bij elkaar komen te wonen integreren ze naar mijn mening niet."*
- *"Onvoldoende aansluiting op onze normen en waarden. Respect voor elkaars leefwijze is daarbij essentieel."*
- *"Als mensen niet goed begeleid worden bestaat de kans dat hun integratie mislukt en zij een buitenbeentje blijven."*
- *"Er is al een tekort aan woningen zeker voor jonge mensen en al zeggen ze van niet de wachtlijst wordt zeker langer voor betaalbare woningen!"*
- *"Negatief gedrag van Nederlanders. Negatieve stemmingmakerij. Vergunninghouders bij voorbaat veroordelen."*

GEVOLGEN KOMST VERGUNNINGHOUDERS

Komst vergunninghouders verrijking van de samenleving
Met name de toename van diversiteit en het kennis kunnen maken met andere culturen wordt als positief effect genoemd van de huisvesting van extra vergunninghouders in Geertruidenberg. Men ziet dit als een verrijking van de samenleving. De huidige bevolkingssamenstelling in Geertruidenberg wordt door deze groep niet gezien als een goede afspiegeling van de Nederlandse samenleving, die meer cultureel divers is dan momenteel het geval is in de gemeente.

Geopperd wordt dat de komst van vergunninghouders wellicht de angst bij de tegenstanders wat kan wegnemen en kan zorgen voor meer begrip voor de situatie van vluchtelingen, onbekend maakt immers onbemind.

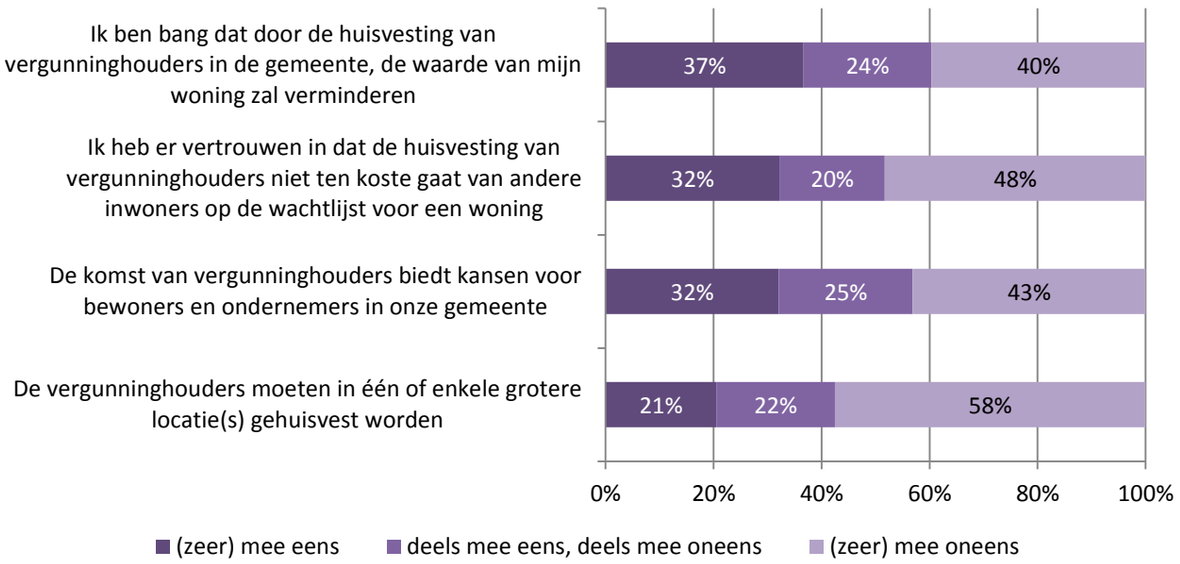
Ook op economisch gebied worden er kansen gezien, zo wordt onder meer genoemd dat de middenstand kan profiteren van de komst van de vergunninghouders, daarnaast brengt deze groep mogelijk meer kennis, hoogopgeleiden en arbeidskrachten naar de gemeente. Tenslotte biedt de komst van vergunninghouders inwoners de kans om hulp te bieden aan de medemens.

Opmerkingen van respondenten
- *"Als wij deze mensen een warm welkom heten dan zullen het onze fijne buren worden, de basis voor een fijne woonomgeving."*
- *"Begrip voor andere leefgewoontes, andere normen en waarden."*
- *"Dat inwoners gaan merken dat men geen angst hoeft te hebben voor vreemdelingen en dat men een goed gevoel gaat krijgen dat men anderen kan helpen."*
- *"De plaatselijke middenstand krijgt er klanten bij, dit is positief."*
- *"Noodzakelijk om mensen in nood te helpen en ze tijdelijk of blijvend een betere toekomst te geven."*
- *"Een meer positief beeld van de mensen die komen (onbekend maakt onbemind). Eindelijk doet Geertruidenberg ook iets."*
- *"Meer mogelijkheden om kennis te maken met mensen van een andere cultuur, voor de mensen die er al wonen. Ook juist voor kinderen die nu vaak pas op een later moment kennismaken met de multiculturele samenleving."*
- *"Ik hoop dat inwoners van de gemeente Geertruidenberg meer inzicht krijgen in de vluchtelingenproblematiek en meer begrip krijgen voor anderen."*
- *"Kennis binnenhalen niet alleen op gemeente niveau maar vooral landelijk. Nu de naoorlogse geboortegolf met pensioen gaat, is het goed dat er extra werkkracht in ons land komt en mede de economie ondersteunt. We gaan het nodig hebben."*
- *"Meer inzicht in het leven van vluchtelingen en daardoor meer begrip en tolerantie."*
- *"Wat meer inkomsten voor de winkeliers. En dat er banen worden ingevuld die nu niet ingevuld kunnen worden."*
- *"Een multiculturele samenleving is voor de inwoners van onze gemeente niet verkeerd. Wij hebben hier in het verleden nog te weinig mee te maken gehad."*
- *"Goed voor de lokale economie en instandhouding van voorzieningen zoals scholen."*
- *"Mensen met een andere culturele achtergrond, (hoge) scholing, etc. kunnen een aanwinst zijn voor onze gemeenschap."*

HUISVESTING VERGUNNINGHOUDERS

Huisvesting
Het college van de gemeente Geertruidenberg wil niet dat de versnelde huisvesting van vergunninghouders extra druk geeft op de reguliere woningvoorraad. Inwoners van Geertruidenberg, die op de wachtlijst staan voor een woning, mogen hierdoor niet benadeeld worden. Om deze reden wordt er gekeken naar alternatieve locaties voor de huisvesting van deze vergunninghouders, zoals het bouwen van nieuwe (nood)woningen of tijdelijke huisvesting in bijvoorbeeld aangepaste leegstaande kantoorgebouwen of in Airbnb-locaties.
Toch is bijna de helft van de respondenten bang dat de huisvesting van vergunninghouders ten koste gaat van inwoners die op de wachtlijst staan. Een op de drie heeft er wel vertrouwen in dat de huisvesting geen extra druk op de woningmarkt legt. Voor bijna zes op de tien inwoners is het van belang dat de vergunninghouders verspreid worden over de gemeente, en niet in één of enkele grotere locaties gehuisvest worden. Ruim een derde van de respondenten is bang dat de komst van vergunninghouders in de gemeente een negatieve invloed zal hebben op de waarde van hun woning.

Figuur 5
In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen?

Opmerkingen van respondenten
- *"Zet niet meer dan 5 à 6 vergunninghouders bij elkaar in een woning/pand. Verspreid ze over de gehele gemeente rondom of in de kernen, niet in het buitengebied want dat maakt integreren moeilijk."*
- *"De toewijzing van de sociale woningen waar inwoners al jaren op wachten c.q. op de wachtlijst en nog niet in aanmerking komen voor een woning. Wachttijden van zes jaar zijn geen uitzondering. Ditzelfde geldt ook voor seniorenwoningen hier schiet de gemeente duidelijk tekort. Ik ben ongerust dat de asielzoekers voorrang krijgen."*
- *"Het lijkt mij beter om deze mensen niet te centraliseren, maar om ze snel en goed te laten integreren, denk ik dat het beter is om ze een woning aan te bieden tussen de bewoners van onze gemeente!"*
- *"Ja dat het belachelijk is dat alle sociale huurwoningen naar vluchtelingen gaan, ik kan het weten want mijn sociale huurwoning ging daar ook naar toe, en dat alleenstaande moeders e.d. mooi kunnen fluiten naar een huis."*
- *"Een opmerking wat betreft het huisvesten op 1 of meerdere grote locaties. Naar mijn mening is dit geen goed idee omdat het de integratie niet ten goede komt. Ze zullen dan minder snel geneigd zijn onze cultuur (normen en waarden) aan te nemen omdat ze dat in de groep waarin ze leven niet zullen doen."*

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:
- ✓ Respondenten jonger dan 30 jaar vinden vaker dan anderen dat vergunninghouders in één locatie moeten worden gehuisvest.
- ✓ 65-plussers zijn minder bang dat huisvesting van vergunninghouders de waarde van hun woningen zal verminderen, en dat het ten koste gaat van andere inwoners op de wachtlijst voor een woning, en zien de komst van vergunninghouders vaker als kans voor bewoners en ondernemers in de gemeente.
- ✓ Mannen zien meer problemen in de woningmarkt door huisvesting van vergunninghouders dan vrouwen.

HUISVESTING VERGUNNINGHOUDERS

Ideeën alternatieve huisvesting
Het huisvesten van vergunninghouders in leegstaande panden in de gemeente wordt door veel respondenten geopperd als idee voor alternatieve huisvesting. Leegstaande winkels, kantoren, scholen en sporthallen zijn er volgens hen voldoende, als deze aangepast worden voor (tijdelijke) bewoning zou dit volgens hen een goede oplossing kunnen zijn.
Specifiek worden de Dongecentrale en de Amercentrale, het PNEM-gebouw, Hotel Den Engel en het voormalige schoolgebouw van basisschool de Peuzelaar genoemd als potentiële woonlocaties. Anderen opperen tijdelijke huisvesting op campings, eventueel als voorportaal naar een reguliere woning.
Een groep respondenten geeft de voorkeur aan het bouwen van (nood)woningen boven tijdelijke/alternatieve woonlocaties, dit zou de integratie van de vergunninghouders bevorderen. Wat betreft de plaatsing, noemen velen dat er op gelet moet worden dat de vergunninghouders goed verspreid worden door de gemeente, en zij niet met z'n allen bij elkaar geplaatst moeten worden, ook dit om de integratie in de gemeenschap te bevorderen.

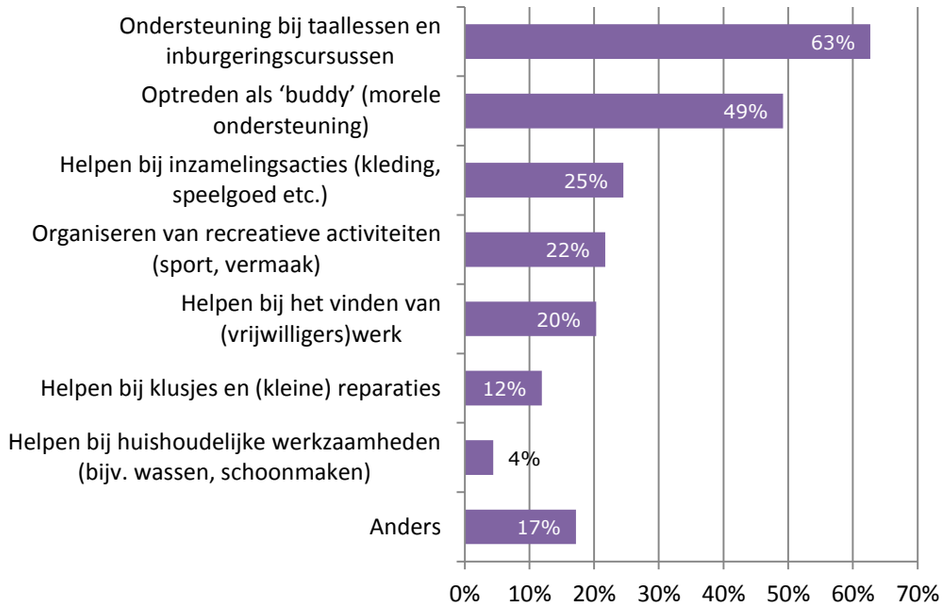
Opmerkingen van respondenten
- *De oude Amercentrale staat volgens mij leeg. Kan daar tijdelijk gehuisvest worden?"*
- *"Er is geen plaats voor deze personen binnen onze gemeente."*
- *"Locatie op de Dongecentrale is zeer geschikt. Er staan woningen en grote magazijnen die simpel aangepast kunnen worden. Van de Peuzelaar kan ook woonruimte gecreëerd worden."*
- *"Ik wil hier geen grote groepen, kleine gezinnen kunnen gewoon tussen de burgers."*
- *"Geen huisvesting ten koste van eigen bevolking."*
- *"Vergunninghouders zoveel mogelijk verspreiden over gemeente. Centrale huisvesting belemmert integratie."*
- *"Stacaravans op camping."*
- *"Restaurant Den Engel, school die leeg staat, oude Dongecentrale, leegstaande sporthal de veste."*
- *"Reguliere huisvesting lijkt me beter. Biedt mensen toekomstperspectief en integratie."*
- *"Oude politiebureau, dorpshuis de Haven, de oude aanleunwoningen van het Hoge Veer, het voormalig pand van het wit-gele Kruis aan de Rubensstraat. Wel even opknappen dan."*
- *"Nieuwbouw sociale huurwoningen waar een mix komt van statushouders en mensen die op de wachtlijst staan. Ik denk dat goede integratie niet mogelijk is indien je de statushouders bij elkaar zet op een plek."*
- *"Misschien zijn er al inwoners die de mogelijkheid hebben een gezin, een persoon, of meerdere personen op te vangen? Verspreid plaatsen van de vergunninghouders en niet met zijn allen in een grote locatie."*
- *"Liever niet in de gemeente Geertruidenberg."*
- *"Kleinschalige noodwoningen op ruimte op de Stationsweg dat nu braak ligt."*
- *"Ik vind het eigenlijk juist belangrijk dat de vergunninghouders ook gewone woonruimte krijgen, ik denk dat dat zal helpen bij het regelen van hun leven en het oppakken van het normale leven."*
- *"Het plaatsen van woonunits, vast /of nood."*
- *"Er staan wel gebouwen die tijdelijk geschikt gemaakt kunnen worden. Echter wij moet zoeken naar definitieve oplossingen. Op lange termijn bespaart dit kosten."*
- *"Campings in omgeving, Hotel Den Engel, Geertruidenberg, lege bedrijfspanden?"*
- *"Oude PNEM gebouwen."*
- *"Ik ben tegen elke opvang in onze gemeente. Moet het wel dan niet in het centrum, maar op het industrieterrein."*

INZET ALS VRIJWILLIGER

Vrijwilligerswerk
Van alle respondenten geeft 14 procent aan zich in de toekomst wel als vrijwilliger in te willen zetten voor de in Geertruidenberg gehuisveste vergunninghouders, twee procent zegt dit al te doen. Zij zetten zich vooral in via Vluchtelingenwerk of via de kerk. De meeste van deze (toekomstige) vrijwilligers zouden willen ondersteunen of ondersteunen reeds bij taallessen en inburgeringscursussen, of willen optreden als 'buddy' om de vergunninghouders wegwijs te maken en moreel te ondersteunen. Een kwart zegt te willen helpen bij inzamelingsacties, een op de vijf zou recreatieve activiteiten voor deze mensen willen organiseren of hen helpen bij het vinden van werk. Ook het administratief ondersteunen van gezinnen of het wegwijs helpen maken in het dagelijkse leven worden genoemd.

Figuur 6
Bent u bereid zich in de toekomst als vrijwilliger in te zetten voor deze groep nieuwe inwoners in de gemeente?

Figuur 7
Wat doet u, of zou u willen doen? (N = 361)

Uitsplitsing naar kern, geslacht of leeftijd:
- ✓ De groep die niet bereid is zich als vrijwilliger in te zetten, is het grootst in de leeftijdsgroep 30-44 jaar.
- ✓ Respondenten jonger dan 30 die zich willen inzetten als vrijwilliger, noemen vaker het helpen bij inzamelingsacties, organiseren van activiteiten en helpen bij huishoudelijke werkzaamheden als mogelijke taken dan oudere deelnemers.
- ✓ Mannen zijn minder vaak bereid zich als vrijwilliger in te zetten dan vrouwen.